

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Profilin Mësimor

SHFRYTËZIM PYJESH

Niveli IV i KSHK
(2 vjeçar)

(Në drejtimin mësimor “Pyje”)

Kodi: S2-IV-21

Miratoi:

MINISTRI

Tiranë, 2021

Përmbajtja:

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve (KSHK), të drejtimit mësimor “Pyje”.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.
2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.
3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

III. Plani mësimor për profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

IV. Udhëzime për planin mësimor

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për çertifikatën që fitohet në përfundim të arsimit në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK, të drejtimit “Pyje”.

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK, të drejtimit “Pyje”, është *“zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me shfrytëzimin e pyjeve”*. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehjet, qëndrimet dhe vlerat, të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës, që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse, si dhe vlerat morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht, për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profili “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në profilin mësimor “Shfrytëzim pyjesh” niveli IV i KSHK, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin profesional në drejtimin mësimor “Pyje”, niveli II i KSHK;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- nëse kanë aftësi të kufizuara, shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë, MASR përgatit udhëzime të veçanta me kritere të posaçme pranimi për këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim arsimit në profilin “Shfrytëzim pyjesh, niveli IV i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK, nxënësi do të zotërojë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.

- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efikente.
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integriteteve lokale, rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt procesin e të nxënës të tij dhe të shfaqë gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin mësimor “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Shfrytëzim pyjesh, niveli IV i KSHK, nxënësi do të jetë i aftë të zhvillojë më tej kompetencat profesionale të fituara në nivelin II, si dhe të ushtrojë kompetenca të tjera profesionale, si më poshtë:

- Të konceptojë planin për hapjen e një biznesi të vogël në veprimtaritë profesionale përkatëse.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me veprimtaritë profesionale përkatëse në fushën e shfrytëzimit pyjor.
- Të përdorë instrumenta gjeodezike në punime të thjeshta hidroteknike dhe në rrugët autopjore.
- Të kubojë grumbullin pyjor dhe atë të drurit në këmbë
- Të ndërtojë prita të tipeve dhe madhësive të ndryshme, murembajtës në përrenj.
- Të kryejë punime për inventarizimin e pyjeve në sipërfaqet provë dhe damkimin e drurëve
- Të zbatojë “Planin tekniko- ekonomik të shfrytëzimit të ngastrës pyjore”.
- Të bëjë punime përgatitore në ngastrën pyjore para fillimit të procesit të shfrytëzimit, organizimin dhe ndarjen e detyrave të personave në skuadrën e shfrytëzimit.
- Të realizojë prerjen e drurëve të përcaktuar për shfrytëzim dhe të zbatojë rregullat e sigurimit teknik
- Të realizojë asortimin e drurëve të rrëzuar, sipas kushteve të standartit shtetëror,
- Të ruajë dhe të ekonomizojë materialin drusor duke ngritur sheshet e depozitimit dhe duke përdorur metodat e ruajtjes së materialit drusor
- Të përdorë transportin e brendshëm me traktorë me zinxhirë dhe ata të specializuar pyjor.
- Të ndërtojë rrugët për lëvizje të traktoreve, kafshëve dhe mjeteve të tjera në brendësi të ngastrës së shfrytëzimit.
- Të marrë pjesë si asistent i inxhinierit në piketimin dhe në montimin e teleferikeve të thjeshtë me një ose dy litarë për transportimin e lëndës drusore
- Të transportojë materialin me teleferik pyjor dhe zbritësa të thjeshtë si puntor lidhje dhe shkarkimi
- Të prodhojë lëndën e sharruar në pyll me gatër dhe sharrë shirit të lëvizshëm
- Të vërë në punë vegla dhe makineritë për prodhimin e lëndës së sharruar.

- Të prodhojë rrëshirën si prodhim të dytë të pyllit nga pyjet e pishës së zezë.
- Të ndërtojë vendin dhe ngritjen e kaminave dhe të prodhojë qymyrin e drurit.
- Të ndërtojë drena dhe gabiona të thjeshtë dhe të kryejë punime në kullota pyjore.
- Të asistojë në piketimin dhe hapjen e rrugëve pyjore .
- Të pastrojë parcelat që janë shfrytëzuar dhe të bëjë vlerësimin e tyre
- Të zbatojë projektet që trajtojnë pyllin për qëllime të posaçme si parqe, monumente natyre, etj.
- Të inventarizojë dhe të vjelë gjahun në pyll.
- Të kryejë punime me makina të automatizuara të shfrytëzimit të pyjeve
- Të zbatojë standardet e profesionit.
- Të interpretojë dhe plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimet e ndryshme të rrugëve pyjore
- Të komunikojë me etikën e duhur në kuadrin e veprimtarive profesionale.
- Të zbatojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK, e pajis nxënësin me Certifikatën e teknikut të shfrytëzimit të pyjeve. Ky arsimim i jep mundësi nxënësit të punësohet në ndermarrjet e trajtimit të pyjeve, pranë Njesive të qeverisjes vendore, të vetpunësohet duke hapur biznesin e tij, në prodhimet e dyta pyjore, qymyrimin e drurit, prodhimin e rrëshirës, esencave, në mbrojtjen e mjedist pyjor. Pas një përvoja pune e trajnimeve të vazhdueshme, ai mund të krijojë një sipërmarrje të vetën duke punësuar edhe individë të tjerë në veprimtaritë e shfrytëzimit të pyjeve.

Me përfundimin e suksesshëm të këtij niveli, nxënësi fiton njëkohësisht edhe Diplomën e Maturës Shtetërore Profesionale, me mundësi për vazhdimin e studimeve të larta universitare si dhe të arsimit pas të mesmes.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në profilin mësimor “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

Plani mësimor për drejtimin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.				
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimorë	Orët javorë/vjetorë	
			Klasa 12	Klasa 13
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	10/11 (360/ 396)	14/15 (448/ 480)
1		Gjuhë shqipe	1	1
2		Letërsi	1	1
3		Gjuhë e huaj	2	2
4		Gjuhë e huaj 2 (me zgjedhje të lirë)	(1)	(1)
5		Histori	1	1
6		Matematikë	2	2
7		Teknologji informimi e komunikimi	1	1

8		Gjeografi	1	-
9		Biologji	-	2
10		Fizikë	-	1
11		Shkenca sociale	-	1
12		Edukim fizik, sporte, shëndet	1	2
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	9 (324)	10 (320)
1	L-17-197-21	Bazat e sipërmarrjes	2	2
2	L-05-198-12	Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm	-	1
3	L-03-229-19	Topogjeodezi	1	-
4	L-25-495-19	Silvoteknika	2	-
5	L-25-279-19	Mbarështrim pyjor	2	
6	L-25-280-19	Teknologjia e shfrytëzimit pyjor	2	2
7	L-25-496-19	Mbritshmëria në ngastra dhe ekonomi pyjore	-	1
8	L-25-497-19	Siguria dhe shëndeti në punë	-	1
9	L-25-236-19	Ligjshmëri pyjore	-	1
10	L-25-498-19	Produktet pyjore jo drusore	-	1
11	L-25-499-19	Mekanizmat kryesore të shfrytëzimit të pyjeve		1
C.		Module të detyruara të praktikës profesionale (Gjithsej)	9 (324)	6 (192)
1	M-25-646-20	Punime me instrumenta matës gjeodezie	36	-
2	M-25-647-20	Kubimi i grumbullit pyjor dhe drurit në këmbë	36	-
3	M-25-832-20	Punime në veprat hidroteknike ne mjediset pyjore	36	-
4	M-25-833-20	Fazat e procesit teknologjik ne shfrytezimin e pyjeve	72	
5	M-25-834-20	Transporti i brendshëm pyjor	36	-
6	M-25-835-20	Prodhimi i lëndës së sharruar në pyll	36	
7	M-25-661-20	Nxjerrja dhe përpunimi i rrëshirës.	36	
8	M-25-660-20	Shërbime dhe punime në kullota	36	
9	M-25-836-20	Llogaritjet ekonomike në shfrytëzim pyjor	-	33
10	M-25-837-20	Ruajtja dhe ekonomizimi i materialit drusor.	-	48
11	M-25-838-20	Punime përgatitore në rrugë pyjore	-	48
12	M-25-839-20	Prodhimi i qymyrit të drurit	-	33
13	M-25-654-20	Punimet në inventarizimin e pyjeve - 2	-	30
D		Modulet e praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar (Gjithsej)	2 (72)	-
1	M-25-659-20	Trajtimi i pyllit për qëllime të posaçme	36	-
2	M-25-840-20	Shfrytezimi i pyjeve me makina të automatizuara	36	-
3	M-25-658-20	Inventarizimi dhe vjelja e gjahut	36	-
		Gjithsej A+B+C+D	30/31 (1080/1116)	30/31 (960/992)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Kohëzgjatja e vitit shkollor është:

Në klasën 12, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (36 javë mësimore)

Në klasën 13, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (32 javë mësimore + 4 javë provime)

Një javë mësimore ka jo më shumë se 31 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në profilin “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për drejtimet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MASR).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithëshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin e ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që *planifikimi i mësimdhënies* të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi i nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përmbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i “të nxënit duke bërë” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të profilit mësimor “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehitë praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimin (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.

Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënit nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të profilin profesional “Shfrytëzim pyjesh”.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në

provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së 13-të, nxënësi i arsimuar në profilin mësimor “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK, i nënshtrohet provimeve të Maturës Shtetërore Profesionale si dhe Provimit të Praktikës Profesionale të Integruar, sipas Udhëzimeve të MASR dhe MFE.

VII. Të dhëna për çertifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK.

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në profilin mësimor “Shfrytëzim pyjesh”, niveli IV i KSHK, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Diplomën e Maturës Shtetërore Profesionale, si dhe me Çertifikatën e teknikut të shfrytëzimit të pyjeve, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modeleve të miratuara nga MFE, këto dëshmi përmbajnë:

a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.

b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:

- rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale të klasave 12-të dhe 13-të;

- rezultatet e provimeve të Maturës Shtetërore Profesionale dhe të Praktikës Profesionale të Integruar.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda “Bazat e sipërmarrjes” (L-17-197-20). Kl. 12 – 72 orë dhe kl. 13 – 64 orë

- Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12, nxënësit duhet:

- të përshkruajnë kuptimin, rëndësinë dhe rolin e sipërmarrjes në kontekstin individual dhe shoqëror
- të përshkruajnë veçoritë e sjelljes sipërmarrëse të individëve
- të analizojnë aftësitë dhe mundësitë personale në kontekstin e nismave sipërmarrëse
- të bëjnë vlerësimin e kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive të tyre për karrierën e ardhëshme
- të zbatojnë procedurat për zgjidhjen e problemeve dhe marrjen e vendimeve të duhura në lidhje me to.
- të mbajnë qëndrim kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve të mundshme
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e etikës së komunikimit dhe negocimit në kontekste të ndryshme jetësore
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e punës individuale dhe të punës në grup
- të analizojnë veçoritë e gatishmërisë, iniciativës dhe motivimit në kontekste të ndryshme jetësore
- të tregojnë përgjegjësi individuale dhe shoqërore në kontekste të ndryshme jetësore
- të planifikojnë, sigurojnë dhe përdorin me efikasitet burimet e ndryshme si mjedisin, burimet njerëzore, paratë, kohën etj.
- të përshkruajnë veçoritë dhe kërkesat për udhëheqjen e sipërmarrjeve të ndryshme
- të përshkruajnë veçoritë dhe impaktin e globalizimit, informacionit, mjedisit dixhital dhe mediave sociale në shoqërinë e sotme dhe të së ardhmes
- të përshkruajnë veçoritë e sipërmarrjes së biznesit dhe të sipërmarrjes sociale
- të përshkruajnë format e ndryshme të organizimit të sipërmarrjeve dhe karakteristikat e tyre
- të analizojnë faktorët që ndikojnë në veprimtarinë e sipërmarrjeve, të tillë si tregjet, klientela, konkurrenca, kostot etj.
- të përshkruajnë mjedisin ligjor dhe fiskal të sipërmarrjeve
- të përshkruajnë mërrëdhëniet e punës në një sipërmarrje.

- Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12 - 72 orë

Tema 1	Kuptimi, rëndësia dhe roli i sipërmarrjes	3 orë
Tema 2	Aftësitë dhe sjellja sipërmarrëse	3 orë
Tema 3	Vetvlerësimi i potencialit personal	3 orë
Tema 4	Vlerësimi i kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive	4 orë
Tema 5	Zgjidhja e problemeve dhe vendimmarrja	4 orë
Tema 6	Qëndrimi kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve	3 orë
Tema 7	Etika e komunikimit dhe negocimit	4 orë
Tema 8	Puna individuale dhe puna në grup	4 orë

Tema 9	Gatishmëria, iniciativa dhe motivimi	3 orë
Tema 10	Përgjegjësia individuale dhe shoqërore	3 orë
Tema 11	Menaxhimi eficient i burimeve	3 orë
Tema 12	Aftësitë udhëheqëse në kontekstin e sipërmarrjes	3 orë
Tema 13	Globalizimi, informacioni, mjedisi dixhital dhe mediat sociale	5 orë
Tema 14	Sipërmarrja e biznesit dhe sipërmarrja sociale	3 orë
Tema 15	Format e organizimit të sipërmarrjeve	5 orë
Tema 16	Konteksti i sipërmarrjeve, tregjet, klientela, konkurenca, kostot etj.	6 orë
Tema 17	Mjedisi ligjor i sipërmarrjeve	5 orë
Tema 18	Marrëdhëniet e punës	4 orë
Tema 19	Vizitë studimore në një sipërmarrje të suksesshme	4 orë

- **Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 13.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.13, nxënësit duhet:

- të analizojnë veçoritë e etikës dhe komunikimit në kontekstin e veprimtarisë së bizneseve
- të bëjnë vlerësimin e mundësive dhe rreziqeve në kontekstin e konceptimit të idesë së biznesit
- të përshkruajnë rëndësinë dhe strukturën e një plani biznesi
- të zbatojnë procedurat e regjistrimit dhe përshkruajnë fazat e zhvillimit të biznesit
- të konceptojnë strukturën organizative dhe përshkrimet e punës së personelit të një biznesi
- të përshkruajnë veçoritë e planifikimit, rekrutimit, seleksionimit dhe zhvillimit të burimeve njerëzore të një biznesi
- të analizojnë aspektet e buxhetimit të një biznesi
- të kryejnë llogaritje ekonomike në kuadrin e kontabilitetit financiar të një biznesi
- të llogarisin kostot dhe çmimet e produkteve e shërbimeve të një biznesi
- të analizojnë aspektet e marketingut dhe teknikat e shitjeve në një biznes
- të analizojnë rolin dhe teknikat e e-sipërmarrjes në veprimtarinë e bizneseve.
- të përshkruajnë dhe simulojnë veprimet individuale me bankat, në lidhje me llogaritë, transfertat, kreditë dhe investimet.
- të analizojnë llojet e siguracioneve personale dhe veprimet që kryhen me to.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.13 - 64 orë**

Tema 1	Etika dhe komunikimi në biznes	4 orë
Tema 2	Konceptimi i idesë së biznesit, vlerësimi i mundësive dhe rreziqeve	6 orë
Tema 3	Hartimi i planit të biznesit	6 orë
Tema 4	Procedurat e regjistrimit të biznesit	6 orë
Tema 5	Struktura organizative dhe personeli i biznesit	5 orë
Tema 6	Planifikimi, rekrutimi, seleksionimi dhe zhvillimi i burimeve njerëzore	6 orë
Tema 7	Kostimi dhe çmimi i produkteve dhe shërbimeve	4 orë
Tema 8	Kontabiliteti financiar në kuadrin e biznesit	6 orë
Tema 9	Buxhetimi në biznes	4 orë

Tema 10	Marketingu dhe shitjet në biznes	9 orë
Tema 11	E – sipërmarrja	2 orë
Tema 12	Veprimet individuale me bankat	3 orë
Tema 13	Siguracionet personale	3 orë

2. Lënda “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm” (L-05-198-12). Kl.13 – 32 orë

- Synimet e lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl. 13.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl.13, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë kuptimin për “mjedisin” dhe “mbrojtjen e mjedisit”.
- Të shpjegojnë kuptimin për “zhvillimin e qëndrueshëm”
- Të tregojnë se si ndikon veprimtaria e njeriut në mjedisin rrethues.
- Të përshkruajnë burimet kryesore të mjedisit jetësor.
- Të analizojnë marrëdhëniet midis zhvillimeve demografike dhe mjedisit jetësor.
- Të tregojë dhe japin shembuj të ndikimit të mbetjeve në mjedisin jetësor
- Të përshkruajnë mekanizmat e monitorimit të burimeve mjedisore.
- Të përshkruajnë kuadrin ligjor dhe institucional ndërkombëtar, kombëtar dhe vendor në lidhje me mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm
- Të përshkruajnë sistemet e menaxhimit të mjedisit.
- Të hulumtojnë dhe analizojnë problemet mjedisore në mjedisin vendor.
- Të planifikojnë dhe realizojnë veprimtari praktike për mbrojtjen e mjedisit vendor.

- Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl.13 - 32 orë

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm	2 orë
Tema 2	Burimet kryesore të mjedisit dhe degradimi mjedisor	3 orë
Tema 3	Ndikimi i veprimtarisë së njeriut në mjedis.	3 orë
Tema 4	Zhvillimet demografike dhe mjedisi	3 orë
Tema 5	Shoqëria e konsumit dhe mbetjet	4 orë
Tema 6	Monitorimi i burimeve mjedisore	3 orë
Tema 7	Kuadri ligjor dhe institucional për mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm.	2 orë
Tema 8	Sistemet e menaxhimit të mjedisit	3 orë
Tema 9	<u>Veprimtari praktike</u> për analizën e problemeve dhe planifikimin e nismave mjedisore në nivel lokal.	3 orë
Tema 10	<u>Veprimtari praktike</u> për mbrojtjen e mjedisit lokal	6 orë

3. Lënda “Topogjeodezi” (L-03-229-19), kl. 12 – 36 orë

- Synimet e lëndës “Topogjeodezi”, kl 12

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Topogjeodezi”, klasa12, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë formën e tokës, përmasat e saj .
- Të listojnë shëmbuj të kuotave dhe tregojë rolin e tyre.

- Të përcaktojnë madhësitë kryesore që përdoren në punime topografike.
- Të sqarojnë elementet e hartës topografike .
- Të përcaktojnë largësitë në terren mes pikave që jepen në hartë.
- Të përcaktojnë kuotat e pikave që jepen .
- Të masin kënde horizontale dhe vertikale gjatë punimeve të ndryshme.
- Të masin me metër shirit.
- Të masin sipërfaqe të parcelave me metodën grafike.
- Të llogarisin kordinatat në një poligon.
- Të përdorin instrumentat e nivelimit .
- Të përcaktojnë me instrumenta disnivelelën mes dy pikave në terren.
- Të hartojnë planimetrinë kadastrale në shërbim të ekonomisë pyjore
- Të përshkruajnë elementet kryesore të programeve kompjuterike të punimeve të hartave “GIS”
- Të përshkruajnë nevojën e përdorimit të aparatit GPS për matje të kordinatave gjeografike dhe lartësisë mbi nivelin e detit.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Topogjeodezi”, kl.12 - 36 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme mbi topogjeodezinë	3 orë
Tema 2	Njohuri mbi hartat topografike	7 orë
Tema 3	Matja e këndeve, largësive dhe sipërfaqeve	6 orë
Tema 4	Pozicioni në plan i sipërfaqes së tokës	4 orë
Tema 5	Pozicioni në lartësi i pikave të sipërfaqeve të tokës	6 orë
Tema 6	Relevimi takeometrik	4 orë
Tema 7	Elementet e programeve kompjuterike të punimeve të hartave” GIS”	3 orë
Tema 8	Aparati GPS për matje të kordinatave gjeografike dhe lartësisë mbi nivelin e detit	3 orë

4. Lënda “Silvoteknika” (L-25-495-19) Kl. 12 - 72 orë

• **Synimet e lëndës “Silvoteknika”, kl. 12 – 72 orë.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Silviteknika” klasa 12, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë kontributin e silvoteknikës në intensifikimin e procesit të prodhimit pyjor
- Të përcaktojnë premisat ekonomike dhe biologjike të prerjeve kulturale
- Të klasifikojnë prerjet kulturale
- Të shpjegojnë teknikat e zbatimit të prerjeve kulturale
- Të përcaktojnë metodat e zbatimit të prerjeve kulturale
- Të përcaktojnë efektet e zbatimit të prerjeve kulturale
- Të dallojnë format e mbarështimit të pyjeve
- Të përcaktojnë trajtimet në format e ndryshme të mbarështimit të pyjeve
- Të përcaktojnë mënyrat e shendërrimit të pyjeve
- Të zbatojnë trajtime në pyje
- Të përcaktojnë llojin e prerjeve kulturale në varësi të fazës së zhvillimit të pyjeve;
- Të përcaktojnë drurët që do të hiqen gjatë prerjeve kulturate;
- Të vlerësojnë materialin drusor të dalë nga prerjet kulturate;

- Të llogarisin intensitetin e prerjeve kulturave;

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Silvoteknika”, kl. 12 - 72 orë**

Tema 1	Kujdesi për grumbujt pyjor dhe drejtimi i tyre	11 orë
Tema 2	Organizimi dhe planifikimi i prerjeve kulturale	14 orë
Tema 3	Trajtimi i pyjeve trungjishte	10 orë
Tema 4	Trajtimi i pyjeve cungjishte	4 orë
Tema 5	Trajtimi i pyjeve cungjishte të përbëra	11 orë
Tema 6	Trajtimi i pyjeve halorë në vendin tonë	6 orë
Tema 7	Trajtimi i pyjeve fletorë në vendin tonë	16 orë

5. Lënda ”Mbarështrim pyjor”(L-25-279-19) kl. 12 - 72 orë

- **Synimet e lëndës “Mbarështrim pyjor”, kl. 12 – 72 orë.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Mbarështrim pyjor” kl, 12, nxënësit duhet:

- Të përcaktojnë parimet bazë të mbarështimit të pyjeve.
- Të klasifikojnë pyjet sipas funksioneve tyre.
- Të ndajnë ekonominë pyjore në parcela dhe nën/parcela.
- Të dallojnë vetitë strukturore që ndryshojnë në parcelë
- Të përshkruajnë stacionin pyjor dhe grumbullin pyjor.
- Të përcaktojnë format e shfrytëzimit.
- Të listojnë metodat që përdoren në përcaktimin e shfrytëzimit.
- Të përcaktojnë ndryshimet ndërmjet fondit të prodhimit real dhe normal.
- Të llogaritin ciklin e prodhimit.
- Të ndajnë ciklin në periudha.
- Të përcaktojnë metodat e mbarështimit në forma të ndryshme regjimesh.
- Të shpjegojnë përmbajtjen e një plani mbarështrimi pyjesh për një ekonomi pyjore

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mbarështrim pyjor”, kl. 12 - 72 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për mbarështimin e pyjeve.	11 orë
Tema 2	Elementet tekniko-ekonomik të mbarështimit të pyjeve	5 orë
Tema 3	Format dhe metodat e përcaktimit të shfrytëzueshmërisë	10 orë
Tema 4	Njohuri të përgjithshme për fondin e prodhimit.	11 orë
Tema 5	Njohuri të përgjithshme për ciklin e prodhimit.	6 orë
Tema 6	Mbarështimi i trungjishteve të rregullta dhe kopshtore	14 orë
Tema 7	Mbarështimi i cungjishteve	6 orë
Tema 8	Metodat e matjes së grumbujve pyjore	9 orë

6. Lënda “Teknologjia e shfrytëzimit pyjor”(L-25-280-19). Kl. 12– 2 orë dhe kl.13-64 orë

• **Synimet e lëndës “Teknologjia e shfrytëzimit pyjor”, kl.12**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Teknologjia e shfrytëzimit pyjor”, klasa 12, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë rëndësinë dhe qëllimin e shfrytëzimit pyjor
- Të përshkruajnë teknikën e prerjes me motosharrë (rrëzimi) të drurit të shënuar (damkosur) përcaktimi i drejtimit të rrëzimit;
- Të përshkruajnë veglat e mjetet e thjeshta që përdoren për rrëzimin e drurit;
- Të përshkruajnë teknikën e procesin të prerjes së degëve anësore të trungut, si dhe veglat dhe mekanizmat që përdoren;
- Të përshkruajnë teknikën e procesin e laspitjes (heqjes së lëvores), veglat dhe mekanizmat që përdoren;
- Të përshkruajnë teknikën e procesin të asortimit të lëndës drusore, kriteret, veglat dhe mekanizmat që përdoren, vendin e asortimit (kjo në funksion të mënyrës dhe mekanizmave të transportit të brendshëm të lëndës drusore);
- Të përshkruajnë standardet e asortimenteve kryesorë të lëndës drusore në plotësim të kërkesave të konsumatorit apo standardeve ndërkombëtare sipas kriterëve të cilësisë dhe përmasave.
- Të shpjegojnë skemat teknologjike të transportit të brendshëm në ngastër;
- Të përshkruajnë në mënyrë të përgjithshme procesin e transportit të brendshëm të lëndës drusore (mënyrat e transportit, llojet e mekanizmave që përdoren për transport);
- Të përshkruajnë procesin e transportit të brendshëm me rrokullisje dhe rrëshqitje, si dhe veglat dhe mjetet që përdoren;
- Të përshkruajnë parametrat kryesorë të rrugëve të traktorit, të rrugëve të kafshëve, të rrugëve të rrëshqitjes e rrokullisjes, të skelave të ngarkimit dhe organizimin e shesheve të depozitimit të lëndës drusore;
- Të përshkruajnë procesin e transportit të brendshëm me traktorë pyjor (transporti me zvarritje, gjysmë zvarritje, mbi platforma, etj.);
- Të përshkruajnë procesin e transportit të brendshëm me moto-organo dhe rregullat përkatëse të sigurimit teknik;
- Të përshkruajnë procesin e transportit të brendshëm me teleferik dhe rregullat përkatëse të sigurimit teknik;
- Të përshkruajnë procesin e transportit të brendshëm me kafshë dhe mjetet përkatëse

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Teknologjia e shfrytëzimit pyjor” kl, 12- 72 orë**

Tema 1	Objekti dhe qëllimi i shfrytëzimit pyjor	2 orë
Tema 2	Punimet përgatitore dhe ndihmëse të shfrytëzimit të pyjeve	10 orë
Tema 3	.Fazat e procesit teknologjik .	7 orë
Tema 4	Rrezimi dhe perpunimi i drureve ne pyll	15 orë
Tema 5	Procesi i prodhimit të asortimenteve drusore	11 orë
Tema 6	Transporti i brendshem me krah	5 orë
Tema 7	Transporti i brendshem me mekanizma	22 orë

- **Synimet e lëndës “Teknologjia e shfrytëzimit pyjor” kl,13 -64 orë**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Teknologji e shfrytëzimit pyjor”, klasa 13-të nxënësit duhet :

- Të përshkruajnë mënyrën e sistemimit dhe stivimit të asortimenteve të lëndës drusore në sheshet e manipulimit apo skelat e ngarkimit;
- Të përshkruajnë mënyrën e matjes, marketimit dhe llogaritjes së volumit të lëndës drusore sipas asortimenteve;
- Të përshkruajnë humbjet gjatë procesit teknologjik të prodhimit dhe transportit të brendshëm të lëndës drusore;
- Të listojnë rregullat e dorëzimit magazinimit dhe shitjes së materialit drusor nga pylli;
- Të përshkruajnë mënyrat e ngarkimit të lëndës drusore me vegla dore apo me mekanizma;
- Të listojnë mjetet e transportit të lëndës drusore nga vend depozitimi deri tek konsumatori;
- Të përshkruajnë teknologjinë e prodhimit të qymyrit të drurit në pyll nga mbeturinat apo lënda drusore e pamundur për transport;
- Të përshkruajnë mënyrën e pastrimit të ngastrave pyjore e favorizimin e ripërtëritjes natyrore;
- Të listojnë rregullat e kolaudimit dhe dorëzimit të ngastrave pyjore;

- **Përmbajtja e përgjithëshme e lëndës “Teknologjia e shfrytëzimit pyjor “, Kl. 13–64 orë.**

Tema 1	Depozitimi dhe ngarkimi i drurit	18 orë
Tema 2	Marketimi dhe llogaritja e lëndës drusore sipas asortimenteve	20 orë
Tema 3	Organizimi i punimeve në shfrytëzimin pyjor	16 orë
Tema 4	Kolaudimi dhe dorëzimi i ngastrave pyjore	10 orë

7. Lënda “Mbritshmëria në ngastra dhe ekonomi pyjore”(L-25-496-19) kl. 13- 32 orë

- **Synimet e lëndës “Mbritshmëria në ngastra dhe ekonomi pyjore”, kl, 13**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Mbritshmëria në ngastra dhe ekonomi pyjore”, kl,13 nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë parimet kryesore të organizimit dhe futjes në shfrytëzim të ngastrave pyjore;
- Të përshkruajnë elementet kryesore të ngritjes së kantierëve dhe të vendstrehimeve të punonjësve dhe mjeteve;
- Të përshkruajnë elementet kryesor dhe parametrat teknik të rrugëve auto-pyjore, mënyrat dhe mekanizmat kryesore për hapjen e tyre;
- Të përshkruajnë instrumentet e thjeshta për piktimin e rrugëve auto-pyjore;
- Të përshkruajnë nevojën e mirëmbajtjes dhe riparimit vjetore të rrugëve pyjore;
- Të përshkruajnë masat e sigurisë për lëvizje dhe qarkullim në rrugët auto-pyjore;

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mbritshmëria në ngastra dhe ekonomi pyjore”, kl. 13- 32 orë**

Tema 1	Qëllimi dhe detyrat e mbritshmërisë së pyjeve	2 orë
Tema 2	Planifikimi i mbritshmërisë së pyjeve	6 orë
Tema 3	Parametrat teknike të rrugëve auto-pyjore	10 orë
Tema 4	Ndërtimi dhe mirëmbajtja e rrugëve pyjore	14 orë

8. Lënda “Siguria dhe shëndeti në punë”(L-25-497-19), kl. 13 - 32 orë

- **Synimet e lëndës “Siguria dhe shëndeti në punë”, kl. 13**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Siguria dhe shëndeti në punë” kl,13 nxënësit duhet :

- Të përshkruajnë standardet kryesore të sigurisë dhe mbrojtjes në punë që zbatohen në Shqipëri dhe ato në BE
- Të përshkruajnë dispozitat ligjore për mbrojtjen në punë, rreziqet kryesore në procesin e shfrytëzimit të pyjeve
- Të përshkruajnë masat e sigurimit teknik dhe përdorimin e pajisjeve mbrojtëse individuale për të gjitha fazat e procesit teknologjik në shfrytëzimin e pyjeve dhe vjeljen e produkteve të tjera jo drusorë
- Të përshkruajnë pajisjet për mbrojtjen e kokës, duarëve dhe këmbëve që përdoren gjatë shfrytëzimit të pyjeve
- Të përshkruajnë përgjegjësitë e punëmarrësit dhe ato të punëdhënësit për sigurinë dhe shëndetin gjatë kryerjes së punës efektive dhe jashtë saj
- Të shpjegojnë hapat e ndihmës së shpejtë që jepet në vendin e punës në shfrytëzimin e pyjeve
- Të përshkruajnë zjarret në pyje, masat parandaluese dhe sistemi i informimit dhe sinjalizimit
- Të shpjegojnë masat dhe veprimet që kryhen në rast zjarri në pyll apo në kantieret e shfrytëzimit të pyjeve
- Të listojnë rregullat e sigurimit teknik gjatë rrëzimit të drurëve, rrokullisjes së asortimenteve drusore në pyll, ngarkimit dhe stivimit në pyll.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Siguria dhe shëndeti në punë”, kl. 13 – 32 orë.**

Tema 1	Objekti dhe qëllimi i sigurisë dhe shëndetit në punë	2 orë
Tema 2	Siguria dhe shëndeti në shfrytëzimin pyjor	5 orë
Tema 3	Ndihma e parë dhe shërbimi shëndetsor profesional.	2 orë
Tema 4	Masat dhe mjetet mbrojtëse në cdo fazë të procesit të shfrytëzimit të pyllit	15 orë
Tema 5	Masat dhe mjetet mbrojtëse kundër zjarrit	4 orë
Tema 6	Kualifikimi periodik i puntorëve për rregullat e sigurimit teknik në punë	4 orë

9. Lënda "Ligjshmëri pyjore"(L-25-236-19), kl. 13 – 32 orë

• Synimet e lëndës "Ligjshmëri pyjore", kl. 13

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Ligjshmëri pyjore", klasa13, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë legjislacionin kryesor mbi pyjet, faunën, ruajtjen e natyrës dhe të biodiversitetit
- Të përshkruajnë aktet nënligjore që rregullojnë shfrytëzimin e pyjeve dhe produkteve pyjore, jo drusorë si dhe sanksionet për dëmtimet në pyje dhe kullota
- Të përshkruajnë legjislacionin mbi ushtrimin e gjuetisë (kalendari i gjuetisë, afatet, llojet , etj)
- Të përshkruajnë legjislacionin mbi pagat dhe sigurimet shoqërore dhe shëndetësore në sektorin e shfrytëzimit të pyjeve
- Të përshkruajnë Kodin e Procedurave administrative për lidhjen e zbatimin e kontratave, marrëveshjet, etj.
- Të përshkruajnë rregullat dhe kodin e etikës në punë

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës "Ligjshmëri pyjore", kl. 13 - 32 orë

Tema 1	Pyjet dhe shërbimi pyjor, dispozitat e përgjithshme	6 orë
Tema 2	Aktet nënligjore në shfrytëzimin e pyjeve	6 orë
Tema 3	Kuadri ligjor, mbrojtja e natyrës dhe zonat e mbrojtura	6 orë
Tema 4	Fauna dhe gjuetia	4 orë
Tema 5	Dokumentacioni dhe procedurat administrative në shfrytëzimin e pyjeve	6 orë
Tema 6	Legjislacioni i punës dhe kodi i etikës në punë	4 orë

10. Lënda "Produktet pyjore jo drusore"(L-25-498-19), kl. 13 – 32 orë

• Synimet e lëndës "Produktet pyjore jo drusore", kl.13

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Produktet pyjore jo drusore", kl. 13 nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë produktet pyjore jo drusore, llojet kryesore dhe klasifikimi i tyre
- Të përshkruajnë florën kryesore mjekësore, eterovajore dhe tanifere natyrore, që grumbullohen nga fondi pyjor e kullësor
- Të përshkruajnë rregullat teknike dhe mjetet që përdoren në vjeljen e produkteve pyjore jo drusore, të kërpudhave, produktet kryesore që përfitohen nga distilimi i gjethëve dhe halavës së pyllit (rrëshirat, esencat e vajrat eterike)
- Të listojnë llojet kryesore të kërpudhave që grumbullohen dhe klasifikimi i tyre
- Të përshkruajnë teknikat e grumbullimit dhe përpunimit të kërpudhave në pyll
- Të përshkruajnë teknika të prerjes dhe grumbullimit të thuprës, si dhe mënyrën e trajtimit të shelgjishteve natyrore, si lëndë e parë për prodhim thupre
- Të përshkruajnë mënyrën e nxjerrjes së rrënjëve të shqopës dhe maresë, teknika e nxjerrjes dhe përpunimit të tyre në pyll
- Të përshkruajnë llojet e shkurreve të gjelbra, trajtimi i tyre dhe teknikat e prerjes degëzave zbukuruese
- Të përshkruajnë mënyrat kryesore të vlerësimit të mbetjeve në pyll

- Të përshkruajnë mënyrën e prodhimit të qymyrit dhe eshkës së drurit
- Të përshkruajnë florën pyjore që prodhojnë fruta dhe fara objekt grumbullimi, si dhe teknikat dhe mjetet kryesore që përdoren për vjeljen e tyre

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Produktet pyjore jo drusore”, kl.13 - 32 orë**

Tema 1	Prodhimet pyjore jodrusore në Shqipëri	6 orë
Tema 2	Kultivimi i bimëve mjekësore dhe eterovajore	18 orë
Tema 3	Rregullat teknike për vjeljen, ruajtjen e bimëve mjekësore eterovajore e tanifere	4 orë
Tema 4	Standartet, marketimi i bimëve mjekësore për eksport dhe për përdorim në vend.	4 orë

11. Lënda “Mekanizmat kryesore të shfrytëzimit të pyjeve“ (L-25-499-19), kl.13–32 orë

• **Synimet e lëndës ”Mekanizmat kryesore të shfrytëzimit të pyjeve”, kl. 13**

Në përfundim të trajtimit të lëndës ”Mekanizmat kryesorë të shfrytëzimit të pyjeve”, kl. 13, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë mjetet dhe mekanizmat që përdoren në procesin e shfrytëzimit pyjor.
- Të përshkruajnë sistemet kryesore të motosharrës (sistemi i ndezjes, sistemi i ushqimit, sistemi i lubrifikimit, sistemi i prerjes, etj)
- Të përshkruajnë mënyrën e përgatitjes së motosharrës për punë (lëndës djegëse, lëvizjet në pyll dhe jashtë tij)
- Të përshkruajnë defektet kryesore të motosharrave dhe mënyrën e riparimit të tyre, ndërrimi i pjesëve të dëmtuara
- Të përshkruajnë tipet kryesore të traktorëve pyjor dhe terrenet ku përdoren
- Të përshkruajnë sistemet e motorëve me katër kohë, për motorgonot dhe teleferikët e palëvizshëm (me një litar mbajtës të ankoruar në dy pika);
- Të përshkruajnë sistemin e transmetimit të lëvizjes dhe frenimit të teleferikëve;
- Të përshkruajnë llojet e litarëve të çelikut, karakteristikat e tyre, mënyrën e manipulimit dhe bashkimit të tyre (qepja);
- Të përshkruajnë klasifikimin e makinave kombinat dhe mundësitë e përdorimit të tyre në vendin tonë
- Të përshkruajnë makinat rrëzues-asortues (Feller)
- Të përshkruajnë makinat, rrëzuese-heqje degësh-asortues (Harvester)
- Të përshkruajnë makinat copëtuese (grirëse) të lëndës drusore në pyll

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mekanizmat kryesore të shfrytëzimit të pyjeve”, kl.13 - 32 orë**

Tema 1	Mjetet dhe mekanizmat që përdoren në procesin e shfrytëzimit pyjor	2 orë
Tema 2	Motosharrat	8 orë
Tema 3	Traktorët pyjore	6 orë
Tema 4	Motoorganot dhe teleferikët pyjorë	12 orë
Tema 5	Makinat kombinat	4 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli “Punime me instrumenta matës gjeodezie”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PUNIME ME INSTRUMENTA MATËS GJEODEZIE	M-25-646-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit në përdorimin e instrumentave matës të gjeodezisë.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “PYJE”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përcakton pikat e poligonit në terren. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të vëzhgojë zonën që do rilevohet.– të përcaktojë vendin e pikave të poligonit.– të përpilojë skicat e zonës.– të përcaktojë grupin e punës që do rilevojë.– të zgjidhë mjetet matëse dhe të punës.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë përcaktimit të pikave të poligonit. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli	
	<p>RM 2 Nxënësi mat brinjët dhe këndet e poligonit. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të matë brinjët e poligonit në vajtje.– të matë brinjët e poligonit në ardhje.– të drejtojë zhalonin gjatë matjes së brinjëve.– të plotësojë tabelën e matjeve në lartësi.– të masë kënde e brëndëshme të poligonit me teodolit.– të përcaktojë metodat e matjes së këndeve .– të matë këndet në dy pozicione dylbije.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së	

mjedisit gjatë matjes së brinjëve dhe këndeve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi kryen punime nivelimi të pikave të poligonit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zgjedhë instrumentin nivelues.
- të përgatisë niveluesin për punë.
- të nivelojë pika të poligonit duke përdorur metodën gjeodezike nga mesi.
- të plotësojë librezën e nivelimit.
- të trasferojë kuotën e pikës vajtje - ardhje.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë nivelimit të pikave të poligonit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 4 Nxënësi kryen punime dhe matje në çdo pikë qëndrimi.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë grupin e nivelimit.
- të përcaktojë anëtarët e grupit.
- të vendosë teodolitin në pozicion pune .
- të vendosë latat në pikat e qëndrimit.
- të masë lartësitë për çdo pikë qëndrimi.
- të orientohet me instrumentin matës.
- të matë pikat me detaje.
- të kryejë lexime në lartësi.
- të kontrollojë punimet për çdo pikë qëndrimi.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë punimeve dhe matjeve në pika qëndrimi.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi kryen hedhje të pikave në planshetë në zyrë

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë llojin e letrës së vizatimit .
- të vendosë në leter pikat e qëndrimit me korrdinatë ose raportor.
- të vendosë pikat me detaje në letrën e vizatimit.
- të realizojë interpolimin e izoipseve.
- të kontrollojë pikat e interpoluara.
- të vizatojë me tush objektet, izoipset dhe rrjedhjet ujore.
- të plotësojë kornizën e planshetës
- të përcaktojë sipërfaqen e zonës me planimeter polar.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në zona pyjore.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të matjeve të sipërfaqeve pyjore dhe jo pyjore me Teodolit dhe nivelues, te demostroje plotesimin e tabelave të nivelimit dhe të matjeve me teodolit, te demostroje mbajtjen dhe leximin e lates në pikat e poligonit, te hedhe në planshet të dhenat e grumbulluara dhe të realizojë në zyrë mbylljen e poligonit.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore, përcaktimin e sipërfaqeve pyjore për matje me teodolit dhe nivelues, përbilimin e tabelave dhe librit të nivelimit, matjen e pikave të poligonit dhe leximin me instrumenta matës.
- Nxënësit duhet të angazhohen në përgatitjen e planshetës, hedhjen e pikave të poligonit në planshete si dhe matjen e sipërfaqes me planimeter polar.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe paisjeve..
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi të verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimin e matjeve gjeodezike në terren dhe në zyrë.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Sipërfaqe pyjore ose grumbull pyjor.
 - Mjete matëse gjeodezike, teodolit e nivelues, lata, planimeter polar, meter shirit
 - Komplete veshje e puntorit në fushen e pyjeve..
 - Hipsometer, diametër matës, latë, zhalon .
 - Tabela të gatshme për hedhjen e të dhënave të grumbulluara nga matjet.
 - Harta dhe busull orjentuese.
 - Makinë llogaritëse, kanceleri të ndryshme si flete vizatimi, leter kalk etj
-

2. Moduli “Kubimi i grumbullit pyjor dhe drurit në këmbë”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	KUBIMI I GRUMBULLIT PYJOR DHE DRURIT NË KËMBË	M-25-647-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për kubimin e drurit në këmbë dhe grumbullit pyjor.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit vendin e punës për kubimin e grumbullit pyjor. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të analizojë grumbullin pyjor.– të përcaktojë sipërfaqen e grumbullit pyjor dhe fuqinë lëndore në pyll.– të ndajë sipërfaqen në pjesë homogjene.– të realizojë inventarizimin e pjesshëm dhe të përgjithshëm.– të zgjedhë metodat e kubimit.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së vendit të punës. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli <p>RM 2 Nxënësi kubon drurin në këmbë. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë sipërfaqet pyjore për kubimin e drurit.– të zgjedhë drurët që do kubohen.– të matë diametrin e drurit në lartësinë 1,30m.– të matë lartësinë me hipsometër.– të llogaritë vëllimin e drurit.– të nxjerrë koeficientin e formës.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kubimit të drurit në këmbë. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p>	

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi kubon grumbullin pyjor me sipërfaqe provë e prerje rrah.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë sipërfaqet e kubimit të grumbullit pyjor .
- të përcaktojë përqindjen e inventarizimit.
- të zgjedhë sipërfaqen provë.
- të përcaktojë madhësinë e sipërfaqes provë.
- të zgjedhë formën e sipërfaqes provë.
- të piketojë sipërfaqen provë.
- të kubojë sipërfaqen provë dhe grumbullin pyjor.
- të hedhë të dhënat në tabelat e kubimit dhe të llogarisë vëllimin e grumbullit pyjor.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kubimit të grumbullit pyjor me sipërfaqe provë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi kubon drurin me inventarizim , pa drurë mesatarë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë të:

- të përcaktojë sipërfaqen e kubimit të grumbullit.
- të masë diametrat e drurit
- të masë lartësitë e drurëve.
- të hartojë listë- damkën e sipërfaqes së kubimit.
- të hartojë kurbën e lartësise së kompesuar.
- të llogarisë vëllimin për njësi .
- të llogarisë vëllimin e përgjithshëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë kubimit të drurit me inventarizim.

Instrumenti i vëzhgimit

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi kubon grumbullin pyjor me inventarizim me drurë model.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë sipërfaqet pyjore për kubimin e grumbullit
- të inventarizojë diametrat e grumbullit pyjor.
- të përcaktojë drurët model .
- të zgjedhë në terren drurin model.
- të përcaktojë numrin e drurit model.
- të llogaritë kubimin e drurit model.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit

mjedisit gjatë kubimit të grumbullit pyjor.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 6 Nxënësit kubon grumbullin pyjor me metoda të thjeshta dhe të shpejta (Metoda Biterlik).

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të për zgjedhë sipërfaqen pyjore të kubimit.
- të përcaktojë sipërfaqen bazimetrike të grumbullit.
- të përcaktojë numrin e sipërfaqeve rrethore.
- të masë lartësinë e drurit.
- të llogarisë lartësinë mesatare.
- të përcaktojë koeficientin e formës.
- të hartojë pasqyrat e përgjithëshme të kubimit të drurit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojë mjedisin gjatë kubimit të grumbullit pyjor me metoda të thjeshta.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në zona pyjore .
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të kubimit të drurit dhe të grumbullit pyjor, të masë diametrat dhe lartësitë e drurit , të plotësojë tabelat e kubimit të drurit dhe të grumbullit pyjor, të bëjë llogaritjen e inventarizimit të sipërfaqeve pyjore.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore , përcaktimin e sipërfaqeve pyjore për kubimin e grumbullit, zgjedhjen e drurëve që do kubohen , përpilimin e tabelave të kubimit dhe përgatitja e list damkave, matjen e diametrit dhe të lartësise se drurit si dhe përdorimin e mjeteve të ndryshme në këtë modul
- Nxënësit duhet të angazhohen në përgatitjen e tabelave të përcaktimit të vëllimit të kubimit të drurit në këmbë dhe listë damkave.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe paisjeve..
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e kubimit të drurit , vlerësimit të masës drusore.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajimet dhe materialet e mëposhtme:

- Sipërfaqe pyjore ose grumbull pyjor.
 - Mjete pune te ndryshme
 - Komplete veshje e puntorit ne fushen e pyjeve..
 - Hipsometer, diameter mates.
 - Tabela te gatëshme si listë damke dhe tabela të kubaturës për te hedhur të dhenat e grumbulluara.
 - Harta dhe busull orjentuese.
 - Makine llogaritëse , kanceleri te ndryshme etj .
-

3. Moduli “Punime në vepra hidroteknike në mjediset pyjore”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PUNIME NË VEPRAT HIDROTEKNIKE NË MJEDISAT PYJORE	M-25-832-20
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune për ndërtimin e veprave hidroteknike.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për praninë	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”.	

Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1	Nxënësi ndërton drena të ndryshëm. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë vendin për ndërtimin e drenave.– të përgatisë mjetet e punës.– të grumbullojë materialet e nevojshme.– të përgatisë vendin e punës.– të ndërtojë drena.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes mjedisit gjatë ndërtimit të drenave Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.
	RM 2	Nxënësi ndërton gradona dhe mure mbajtëse. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jenë të aftë: <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë vendin ku do ndërtohen gradonat.– të përcaktojë llojet e gradonave.– të përzgjedhë materialin që do përdoret.– të ndërtojë mur mbajtës (mur i thatë).– të ndërtojë gradona.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes mjedisit gjatë ndërtimit të gradonave. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none">- Vëzhgim me listë kontrolli.
	RM 3	Nxënësi ndërton vepra tërthore prej shtresash me thupra ose fashina dhe pragje prej druri. Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë vendin ku do të ndërtohen veprat tërthore.
- të përcaktojë llojin e veprave që do ndërtohen.
- të përcaktojë llojin e fashimeve.
- të përzgjedhë veglat e punës.
- të përzgjedhë materialin për ndërtimin e pragjeve prej druri
- të ndërtojë pragje prej druri.
- të ndërtojë vepra tërthore me fashina ose thupra.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë ndërtimit të veprave tërthore me thupra.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi kryen punime biologjike për forcimin e brigjeve të kanaleve dhe përrenjve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë llojin e punimeve biologjike.
- të përzgjedhë llojin e punimeve biologjike.
- të përzgjedhë llojin e farave të barit .
- të përcaktojë vendin nga ku do të nxirren plisat e dheut me bar.
- të mbjellë farat e barit në brigjet e kanaleve.
- të vendosë plisat e dheut me bar në brigje.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë punimeve për forcimin e brigjeve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete .
- Nxënësit duhet të angazhohen me veprimtari konkrete pune. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e punimeve.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikua për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset e punës materialet e ndryshme dhe veglat si me mëposhtme:
- Kazma
 - Lopata
 - Tezga
 - Motosegë
-

-
- Gërshërë
 - Sopatë
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualët, udhëzuesa, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtuam në modul.
-

4. Moduli “Fazat e procesit teknologjik në shfrytëzimin pyjor”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	FAZAT E PROCESIT TEKNOLOGJIK NË SHFRYTËZIMIN PYJOR	M-25-833-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të trajtuar të gjitha fazat e procesit teknologjik në të cilën kalon shfrytëzimi i një sipërfaqe pyjore.	
Kohëzgjatja e modulit	72 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit sipërfaqen për damkim. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të analizojë parcelat e nën/parcelat që damkosen.– të përdorë planin e mbashtrimit .– të ngrejë grupin e punës për damkim.– të ndajë detyrat e secilit pjestar të grupit.– të përcaktojë parcelat që do shfrytëzojë.– të përzgjedhë mjetet e punës për damkim.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së sipërfaqes për damkim. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli	
	<p>RM 2 Nxënësi damkos drurët. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të zbatojë me korektësi rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjen e mjedisit gjatë zbatimit të damkimit të drurit.– të përcaktojë drurët që do damkosen.– të përgatisë mjetet e punës që nevojiten gjatë damkimit– të numërojë e të matë diametrat e drurëve që do hiqen.– të shënojë drurët me çekiç damkë.– të vendosë shënjat me bojë në lartësinë e duhur të drurit.– të regjistrojë të dhënat e damkimit në listë damkë.– të përgatisë mjetet që nevojiten për damkim.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi vlerëson masën drusore të damkosur

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zbatojë me korektës, rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vlerësimit të materialit drusor.
- të llogaritë vëllimin e masës drusore duke përdorur tabelat e kubaturës.
- të pëcaktojë asortimentet që dalin
- të lexojë listë damkat e parcelave.
- të përdorë tabelat e kubaturës.
- të hartojë proces- verbale të aktit të vlerësimit të parcelave.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi asorton materialin drusor të rrëzuar.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zbatojë me korektësi rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë asortimit drusor.
- të përgatisë mjetet e nevojshme të punës.
- të vlerësojë drurin bruto nga ana cilësore dhe përmasat.
- të zbatojë standartin shtetëror në prerje.
- të përcaktojë difektin e drurit të rrëzuar.
- të pastrojë drurët nga degët dhe lëvorja
- të vendosë shenjat për prerje në trung.
- të pritë druri në asortimente.
- të laspiten druret e mëdhenj në kokë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi pastron dhe kolaudon parcelat e shfrytëzuara.

Kriteret e vlerësimit :

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë pastrimit dhe kolaudimit të parcelave.
- të vëzhgojë parcelat dhe nën/parcelat.
- të përcaktojë rradhen e pastrimit të parcelave.
- të përcaktojë mënyrat e pastrimit.
- të për zgjedhë veglat e punës për pastrim.
- të pastrojë mbeturinat natyrore dhe artificiale.
- të grumbullojë mbeturinat dhe ti shpërndajë në parcelë.
- të hartojë proces verbalet e kolaudimit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikantët profesionale në një zonë pyjore
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete për të kryer procesin e prodhimit . në shfrytëzimin pyjor duke filluar nga përgatitja e sipërfaqeve pyjore për damkim , damkimin si procesi rëndësishëm, vlerësimin e masës drusore, mënyrat e asortimit të materialit drusor të rrëzuar si dhe pastrimin dhe kolaudimin e parcelave.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në shfrytëzimin pyjor , vendosje damke vlerësim të masës drusore, asortimin e drurit dhe vlerësimin e asortimenteve sipas standartit shtetëror, pastrimin dhe kolaudimin e parcelave sidhe dorëzimin e tyre.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë dhe respektojë rregullat e sigurimit teknik , të mbrojtjes së mjedisit , mirembajtjen e mjeteve të punës dhe instrumentave.
- Gjatë vlerë vlerësimin të nxënësve , duhet të vihet theksi në shkallën e arritjeve të shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës të llogaritjeve, leximin e tabelave të kubaturës etj .

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat dhe materialet e mëposhtme:
- Ekonomi pyjore për të kryer trajtime në pyje.
 - Komplete veglash dhe veshjesh për të punuar në mjediset pyjore.
 - Katalogë dhe manuale.
 - Plane mbareshtrimi.
 - Çekiç damkë, sëpata të vogla, motosharra.
 - Mjete matëse të diametrit.
 - Kanceleri të ndryshme
-

5. Moduli “Transporti i brendshëm pyjor”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim Pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	TRANSPORTI I BRENDSHËM PYJOR	M-25-834-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit të kryejnë transportin e brendshëm pyjor me mënyra të ndryshme	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”:	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen procese përgatitore për transportin me traktorë në parcela. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të analizojë parcelat dhe nënparcelat.– të lexojë skemën e transportit të zgjedhur në planin e shfrytëzimit– të përcaktojë rrugët e lëvizjes së materialit në terren.– të llogarisë leverdinë ekonomike të transportit.– të përcaktojë llojin e transportit të brëndëshë.– të hartojë skemën teknologjike të transportit.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes në punë gjatë transportit me traktorë. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësit transporton me traktorë pyjor (zinxhir) <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të zgjedhë tipin e traktorit.– të përcaktojë llojin e mekanizmave për transport.– të përcaktojë skemën e shtrirjes së rrugës– të hapë trasenë në të cilën do kalojë traktori.– të përcaktojë vëllimin e ngarkesës.– të vendosë pajisjet tërheqëse në traktor.– të realizojë tërheqjen dhe transportin.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë transportit.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi transporton me teleferik

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatisë mjetet e punës për transport.
- të vendosë në punë teleferikun.
- të formojë ngarkesën për një rrugë.
- të lidhë dhe të sinjalizojë nisjen e ngarkesës.
- të ngrejë ngarkesën deri tek vagoneta.
- të tërheqë dhe të lëshojë vagonetetën drejt vendit të depozitimit.
- të shkarkojë dhe të depozitojë materialin drusor.
- të zbatojë rregullast e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë transportit me teleferik.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në sheshe depozitimi afër pyjeve ku prodhohet materiali drusor.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të transportit me traktorë dhe me teleferik, si traktore me zinxhire me goma dhe zbritësa të thjeshtë.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore për ndërtimin e rrugëve të kalimit të traktorit dhe të teleferikëve, në mënyrën e lidhjes së materialit në mjetin e transportit. në vendosjen në punë të makinerive në ndërtimin e kaminës.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe instrumenteve gjatë punës.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e transportit me traktorë dhe teleferikë

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajimet dhe materialet e mëposhtme:
- Vegla dore, lopata ,kazëm,sëpatë,motosharra,sqeparë,vare.kova uji,mjete transporti, traktorë dhe zbritësa të thjeshtë.
 - Mekanizma për mbajtjen e ngarkesës .
 - Litarë për lidhjen e ngarkeses.
 - Plane shfrytëzimi.
 - Mjete dhe instrumenta matëse.etj
-

6. Moduli “Prodhimi i lëndës së sharruar në pyll”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PRODHIMI I LËNDËS SË SHARRUAR NË PYLL	M-25-835-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të prodhuar lëndën e sharruar në pyll .	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit sheshin e depozitimit të trupave. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të zgjedhë sheshin e depozitimit.– të llogarisë sipërfaqen e sheshit të depozitimit.– të kryejë ndarjen e sheshit në pjesë.– të vendosë skelat e shkarkimit të trupave.– të depozitojë trupat të ndarë në grupa diametrash dhe llojesh.– të vendosë rezervat dimërorë.– të përcaktojë rrugët e komunikimit në shesh depozitimi.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit në shesh. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësit prodhon lëndë të sharruar me gatër të lëvizshëm. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përgatitë mjetet e punës dhe gatërin për punë.– të vendosë lamat në varësi të prodhimit të kërkuar.– të vendosë shabllonet.– të transportojë trupin drejt gatërit me karrel.– të shtyjë trupin përpara dhe të prodhojë dërrasën.– të transportojë dërrasat në sheshin e depozitimit sipas llojit.– të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë prodhimit të lëndës së sharruar.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi prodhon dërrasën me sharrë shirit të lëvizshme.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatisë mjetet e punës që nevojiten.
- të vendosë në punë sharrën shirit .
- të vendosë shiritin prerës.
- të përcaktojë trashësinë e dërrasës që do pritët.
- të afrojë trupin në karrel
- të shtyjë karrelin përpara.
- të stivojë dërrasat në sheshin e depozitimit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë prodhimit të sharrës shirit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në një zonë pyjore atje ku kemi shfrytëzime .
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete për të kryer punime në gater dhe sharrë shirit .
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në prodhimin e lëndës së sharruar në pyll në makinat e lëvizshme sharrë shirit dhe gater. Por njëkohësisht nxënësit të kenë mundësi të ndërimit të një sheshi depozitimi me të gjithë kërkesat e tij, duke punuar në mënyrë të pavarur .
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve të punës dhe kujdesit gjatë punës në makinat gater dhe sharrë shirit..
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në prodhimin e lëndës së sharruar si dhe në menyrat e ndarjes së saj në stiva sipas llojit drusor dhe trashësisë.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat dhe materialet e mëposhtme:
- Ekonomi pyjore për të kryer shfrytëzime dhe prodhim me gater dhe sharrë shirit.
 - Komplete veglash dhe veshjesh për të punuar në mjediset e shfrytëzimit pyjor.
-

7. Moduli “Nxjerrja dhe përpunimi i rrëshirës”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	NXJERRJA DHE PËRPUNIMI I RRËSHIRËS	M-25-661-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të përdorur metodat e nxjerrjes së rrëshirës dhe nënprodukteve të saj.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen procese përgatitore për nxjerrjen e rrëshirës dhe nënprodukteve të saj. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të vëzhgojë grumbullin pyjor që do përdoret për nxjerrjen e rrëshirës.– të përcaktojë drurët që do përdoren për nxjerrjen e përpunimin e rrëshirës.– të përzgjedhë mjetet dhe veglat e punës për plagosjen dhe nxjerrjen e rrëshirës.– të përgatisë mjetet e punës që nevojiten për nxjerrjen e rrëshirës dhe përpunimin e saj .– të përzgjedhë metodat më cilësore për nxjerrjen e përpunimin e rrëshirës.– të përcaktojë rradhën e punës për nxjerrjen e rrëshirës dhe përpunimin e saj.– të zbatojë rregulla e sigurimin teknik dhe të ruajtjes së mjedisit për nxjerrjen e rrëshirës. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësi kryen nxjerrjen e rrëshirës nga druri i pishës me gropë. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë zonën ku do hiqet lëvorja në dru.– të përcaktojë thellësinë e heqjes së lëvores nga drurët e ndryshëm– të përgatisë gropën e grumbullimit të rrëshirës	

- të formojë kanalet gjatësore në te cilën kalon rrëshira.
- të plogosë dhe riplagosë drurin për sigurimin , nxitjen e prodhimit të rrjedhjes së rrëshirës.
- të grumbullojë rrëshirën e prodhuar në gropë.
- të transportojë rrëshirën e grumbulluar në enet e grumbullimit .
- të grumbullojë rrëshirën e ngurtësuar nga pema dhe vendosjen e saj në kuti.
- të përpunojë rrëshirën në rrugë industriale.
- të prodhojë terpentinën dhe kolofonin si nënprodukte të rrëshirës.
- të pastrojë mjetet e punës dhe mirëmbajë ato.
- të zbatojë rregullat e sigurimin teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë procesit të nxjerrjes së rrëshirës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi kryen nxjerrjen e rrëshirës nga druri i pishës me metodën kurriz peshku.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë zonën ku do hiqet lëvorja
- të pastrojë pjesën e jashtme të lëvores.
- të hapë kanalën kryesor mbledhës vertikal për grumbullimin e rrëshirës.
- të hapë kanalet anësore me pjerrësi karshi kanalit kryesor vertikal.
- të grumbullojë rrëshirën në enën mbledhëse në trungun e drurit.
- të zgjasë kohën e rrëshimit duke nxitur prodhimin e saj.
- të transportojë rrëshirën në enën grumbulluese të rrëshirës.
- të heqë rrëshirën e ngurtësuar të grumbulluar në trung.
- të përpunojë rrëshirën në rrugë industriale dhe të nxjerr nënproduktet e saj .
- të përcaktojë prodhimtarinë në grumbullin pyjor të zgjedhur.
- të pastrojë mjetet e punës dhe të mirëmbajë ato.
- të zbatojë rregullat e sigurimin teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë prodhimit të rrëshirës dhe nënprodukteve të saj.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në sipërfaqe pyjore të zgjedhura dhe të përcaktuara në planet e mbarështrimit.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të prodhimit të rrëshirës dhe mënyra të ndryshme të prodhimit të saj .
- Nxënësit duhet të angazhohen për prodhimin e rrëshirës në

pyjet e pishës

- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari praktike ne grumbullimin e rrë shirës së ngurtë nga druri.
- Nxësi duhet të angazhohet ne veprimtari përgatitore konkrete për grumbullimin e rrëshirës.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe instrumenteve qe do shërbejnë për prodhimin e rrëshirës.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e rreshinimit të drurit dhe zbatimin e të gjitha metodave më praktike e cilësore si dhe llogaritjen e prodhimit në një dru dhe ne gjith grumbullin e përcaktuar.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Siperfaqe pyjore ,parcela ose nën/ parcela
 - Mjetet, instrumentet te domosdoshme për t kryer të gjitha proceset.
 - Veshje të punonjsve për proceset e përshkruara më sipër
 - Shkalla metalike
 - Kova dhe bidona.
 - Plani i mbarështrimit dhe prodhimeve te dyta pyjore.
 - Harta e zones në të cilë do veprojme .
 - Thika , brisqe, mjete dore per heqjen e lëvores.
 - Lende kimike nxitëse e procesit të prodhimit të rrëshirës
-

8. Moduli “Shërbime dhe punime në kullota”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHËRBIME DHE PUNIME NË KULLOTA	M-25-660-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer shërbime dhe punime në kullota.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi bën përmirësimin sipërfaqësor të kullotave. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të pastrojë gurët në sipërfaqe– të pastrojë gurët gjysëm të futur në tokë– të transportojë gurët– të klasifikojë gurët– të krijojë brezare me mure të thata– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përmirësimit sipërfaqësor të kullotave. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësi pastron kullotat nga shkurret. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të identifikojë shkurret– të pastrojë me shkulje– të kryejë punime pastrimi me plug– të pastrojë me djegie– të pastrojë me mjete kimike– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë pastrimit të kullotave. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">- Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 3 Nxënësi mirëmban kullotat. Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">- Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit:</p>	

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të plehrojë kullotat me plehra azotikë
- të plehrojë kullotat me plehra fosforikë
- të plehrojë kullotat me plehra organikë
- të kryejë kullimin e ujit të tepërt
- të rulojë barin
- të sigurojë numrin e bimëve
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë punës në kullotë.

RM 4 Nxënësi bën manipulimin e barit

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë lartësinë e kositjes së barit
- të zgjedhë veglat për kositje
- të kosisë barin me kosë
- të kosisë barin me drapër
- të kositë barin me makinë kositëse
- të thajë barin
- të grumbullojë barin në mullar
- të grumbullojë barin në kavaletë
- ta vendosë barin në hangar
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë manipulimit të barit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në kullota e livadhe.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jete e mundur demonstrime konkrete për shërbimet e punime në kullota.
- Nxënësi duhet të angazhohet në veprimtari konkrete pune për të punuar shërbyer në kullota e livadhe, në fillim në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të marrë prodhime të mira në kullota e livadhe.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes të shprehive praktike për realizimin e proceseve në shërbime dhe punime në kullota.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mesuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedisë të praktikës për të kryer procese pune në kullota e livadhe.
-

-
- Kompleti i velgave, veshjet, paisjet dhe materialet e nevojshme per te kryer sherbime te ndryshme.
 - Plehra kimike, organike, kosa, draper, makina korrese, vende per manipulimin e barit.
 - Katalogje, manuale udhezues etj.
-

9. Moduli “Llogaritjet ekonomike në shfrytëzimin pyjor”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 13

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	LLOGARITJET EKONOMIKE NË SHFRYTËZIMIN PYJOR	M-25-836-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer llogaritje ekonomike për aktivitetet pyjore	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për praninë	Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Shfrytëzim pyjesh”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për prodhimin e asortimenteve të drurit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të kryejë llogaritjet ekonomike për prodhimin e asortimenteve të drurit;– të përcaktojë koston në punimet për prodhimin e asortimenteve të drurit;– të përcaktojë koston e punës (pagat, sig. Shoqërore, etj)– të përcaktojë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh, etj);– të llogaritë detyrimet fiskale në prodhimin e asortimenteve të drurit;– të llogaritë të ardhurat, fitimin gjatë prodhimit të asortimenteve të drurit– të hartojë preventivin (për materiale) përfundimtare për prodhimin e asortimenteve të drurit– të përgaritë faturën për koston e produkteve– të komunikojë me profesionalizëm e me etikë profesionale– të kryejë veprimtari të marketingut që lidhen me studimin e tregut të shitjes, përcaktimin e çmimit, mënyrën e shpërndarjes së produktit, reklamën. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për prodhimin e rëshirës, kollofanit dhe terpentinës. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p>	

- të kryejë llogaritjet ekonomike për prodhimin e rrëshirës
- të përcaktojë koston në punimet për prodhimin e rrëshirës
- të përcaktojë koston e punës (pagat, sig. shoqërore, etj)
- të përcaktojë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh, etj)
- të llogaritë detyrimet fiskale në prodhimin e rrëshirës
- të llogaritë të ardhurat, fitimin gjatë prodhimit të rrëshirës
- të hartojë preventivin (për materiale) përfundimtare për prodhimin e rrëshirës
- të përgaritë faturën për koston e produkteve
- të komunikojë me profesionalizëm dhe me etikë profesionale
- të kryejë veprimtari të marketingut që lidhen me studimin e tregut të shitjes, përcaktimin e çmimit, mënyrën e shpërndarjes së produktit, reklamën, etj.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësit kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për prodhimin e këpurdhave.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë llogaritje ekonomike për prodhimin e këpurdhës
- të përcaktojë koston në punimet për prodhimin e këpurdhës
- të përcaktojë koston e punës (pagat, sig. shoqërore, etj)
- të përcaktojë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh, etj)
- të llogaritë detyrimet fiskale në prodhimin e këpurdhës
- të llogaritë të ardhurat, fitimin për prodhimin e këpurdhës
- të hartojë preventivin (për materiale) përfundimtare për prodhimin e këpurdhës
- të përgaritë faturën për koston e prodhimit të këpurdhës
- të komunikojë me profesionalizëm e me etikë profesionale
- të kryejë veprimtari të marketingut që lidhen me studimin e tregut të shitjes, përcaktimin e çmimit, mënyrën e shpërndarjes së produktit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi kryen llogaritje të thjeshta ekonomike për prodhimin e bimëve eterovajore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë llogaritjet ekonomike për prodhimin e bimëve eterovajore
- të përcaktojë koston për prodhimin e bimëve eterovajore
- të përcaktojë koston e punës (pagat, sig. shoqërore, etj)

- të përcaktojë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh, etj)
- të llogaritë detyrimet fiskale për prodhimin e bimëve eterovajore
- të llogaritë të ardhurat, fitimin për prodhimin e bimëve eterovajore
- të hartojë preventivin (për materiale) përfundimtare për prodhimin e bimëve eterovajore
- të përgaritë faturën për koston e produkteve eterovajore
- të komunikojë me profesionalizëm e me etikë profesionale të kryejë veprimtari të marketingut që lidhen me studimin e tregut të shitjes, përcaktimin e çmimit, mënyrën e shpërndarjes së produktit, reklamën.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në klasë, pranë drejtorive të shërbimit pyjor në rreth, si dhe në biznese private në fushën e pyjeve .
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të llogaritjeve ekonomike.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve praktike ë llogaritje të thjeshta ekonomike të hartimit të një plan biznesi për prodhimin e asortimenteve të drurit, për prodhimin e rëshirës, kolofanit dhe terpinës, për prodhimin e këpurdhave, për prodhimin e bimëve eterovajore.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të plotësimit dokumentacionit të nevojshëm, ruajtjen e dokumentacionit të nevojshëm, analizën e këtyre dokumentacioneve dhe nxjerrjen e konkluzioneve të rëndësishëm financiar.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të ndryshme për realizimn e llogaritjeve të thjeshta ekonomike përcaktimin e çmimit, të koston dhe fitimit të çdo produkti të përmendur më sipër.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Modele projektsh te aplikuar ne fushën e pyjeve.
 - Pajisje kancelarie.
 - Interneti
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manuallet e preventivimit dhe për zberthimin e koston.
 - Përmbledhje e legjislacionit në fushën e pyjeve që lidhet me prodhimet pyjore(kodi i punës, legjislacioni fiskal).
 - Modele të dokumentacionit financiar dhe fiskal.
-

10. Moduli “Ruajtja dhe ekonomizimi i materialit drusor”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 13

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	RUAJTJA DHE EKONOMIZIMI I MATERIALIT DRUSOR	M-25-837-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit në ekonomizimin e ruajtjen e materialit drusor gjatë transportit dhe depozitimit.	
Kohëzgjatja e modulit	48 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Shfrytëzim pyjesh”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi merr në dorëzim asortimentet drusore në sheshe depozitimi. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përgatisë sheshet e depozitimit dhe skelat për të grumbulluar materialin.– të përcaktojë sipërfaqet e shesheve të depozitimit.– të llogarisë vëllimin e lëndës së punimit në m³.– të matë gjatësinë dhe diametrin në mesin e trupit.– të shënojë në kokat e trupave dhe të lëndës së ndërtimit diametrin dhe gjatësinë e tyre.– të shënojë drutë e zjarrit me bojë ose gëlqere.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë punës për depozitimin e materialit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësi mbron drurët e prerë nga dëmtuesit gjatë qëndrimit në depozitë. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përzgjedhë metodat efikase për mbrojtjen e drurit.– të zbatojë metodat e përzgjedhura me shume korrektësi në varësi të asortimentit.– të përdorë metodën e njomë të ruajtjes së materialit.– të përdorë metodën e thatë për lëndë ndërtimi, shtylla miniere, shtylla telefoni etj.– të përdorë metodën e ruajtjes me spërkatje të trupave.	

- të lyejë trupat e porsa prerë me pasta të ndryshme për mbrojtjen e tyre nga dëmtuesit
- të stivosë materialin sipas kushteve teknike të përcaktuara.
- të pastrojë, të mirëmbajë dhe të sistemojë mjetet e punës që ka përdorur.
- të zbatojë me korrektësi rregullat e sigurimin teknik dhe të ruajtjes së mjedisit për mbrojtjen e materialit të depozituar.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi shfrytëzon drurin në mënyrë racionale.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të regjistrojë humjet gjatë prodhimit të asortimenteve.
- të regjistrojë humjet e transportit të brendshëm.
- të regjistrojë humjet gjatë manipulimit.
- të përdorë vëllimin e humjeve në trung.
- të përdorë humjet në drurin e hollë dhe të vogël.
- të kontrollojë humjet nga lëvorja.
- të përcaktojë humjet e lëndës së punimit.
- të përcaktojë humbet për drutë e zjarrit.
- të përzgjedhë mjetet e domosdoshme për një shfrytëzim sa më racional.
- të zbatojë rregullat e sigurimin teknik dhe të ruajtjes së mjedisit në shfrytëzimit pyjor.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi merr masa për ekonomizimin e drurit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përdorë masat silvikulturore.
- të përdorë me efikasitet masat e shfrytëzimit të pyllit
- të sigurojë fondin teknik të shfrytëzimit.
- të vlerësojë grumbullin pyjor të dëmtuar.
- të ulë konsumin e materialit drusor pa kriter.
- të zbatojë rregullat e sigurimin teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë ekonomizimit të drurit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në parcelat dhe nën parcelat pyjore.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të depozitimit në sheshe dhe skela depozitimi të materialit të shfrytëzuar në të gjithë asortimentet.
- Instruktori duhet të realizojë praktikisht ruajtjen dhe mbrojtjen e drurit nga dëmtimet me metodën e njomë, të thatë etj.

-
- Instruktori duhet të realizojë praktikisht format dhe menyrat e ekonomizimit të drurit dhe përcaktimin e llojeve të ndryshme të humjeve.
 - Nxënësit duhet të angazhohen në llogaritje konkrete të humjeve në asortimenteve të ndryshme.
 - Nxënësit duhet të angazhohen në matjen e diametrave dhe të lartësive të drurit për përcaktimin e vëllimit të materialit drusor.
 - Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore për ekonomizimin e drurit dhe uljen e konsumit të materialit drusor.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajimet dhe materialet e mëposhtme:

- Mjedis pune shfrytëzimi.
 - Mjetet, instrumentet matëse diametri dhe lartësie të drurit..
 - Komploti i veshjes së punëtorit.
 - Skela të gatshme për transportimin e drurit..
 - Sheshe depozitimi në parcela ose nën/parcelsa.
 - Dokumentacion teknik për fondin pyjor.
 - Rezervuar uji për mbrojtjen e drurit,
 - Spërkatës për spërkatjen e drurit.
 - Pasta për lyerjen e druëve në kokat e tyre.
 - Pankarta për punimet e ndryshme gjatë depozitimit dhe menyrave të depozitimit.
 - Skica të gatshme për mbrojtjen e drurit.
 - Pajisje kancelarie.
 - Makina llogaritëse dore.
 - Manualet e preventivimit dhe për zëbrthimin e kostos.
-

11. Moduli “Punime përgatitore në rrugët pyjore”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 13

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PUNIME PËRGATITORE NË RRUGËT PYJORE	M-25-838-20
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune për punimet përgatitore në rrugët pyjore.	
Kohëzgjatja e modulit	48 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Shfrytëzim pyjesh”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përcakton në terren elementët ndërtimor të rrugës. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë në terren elementët ndërtimor të rrugës.– të rikontrollojë në terren boshtin e rrugës së projektuar.– të kontrollojë piketat që n.q.s mungojnë të zëvendësohen me reperi të palëvizshme (druri , gurë etj) .– të bëjë punime shtesë. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësi pastron brezin e terrenit ku do të krijohet trupi i rrugës. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të zgjedhë veglat e punës– të pastrojë brezin e terrenit nga bimësia vegjetative.– të pastrojë trupin e rrugës që do të krijohet nga gurët dhe mbeturinat natyrore dhe artificiale.– të kryejë shkëlqjen e cungjeve.– të përgatitë veglat e punës.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë pastrimit të terrenit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">- Vëzhgim me listë kontrolli.	

RM 3 Nxënësi kryen profilizimin e trupit të rrugës dhe veprave të artit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë punime për tharjen e zonave dhe sipërfaqeve me lagështi të madhe.
- të vendosë reperet në gjatësinë e platformës dhe pjerrësinë e skarpateve.
- të kryejë me mjete të thjeshta shkriftimin e terreneve të forta dhe shumë të forta.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete .
- Nxënësit duhet të angazhohen me veprimtari konkrete pune. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes se shprehive praktike për realizimin e punimeve.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikua për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset e punës materialet e ndryshme dhe veglat si me mëposhtme:
- Motosharre
 - Gërshërë
 - Kazma
 - Lopata
 - Sopatë
 - Karrocë dore
 - Piketa.
 - Manualet , udhëzuesat , materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-

12. Moduli “Prodhimi i qymyrit të drurit”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 13

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PRODHIMI I QYMYRIT TË DRURIT	M-25-839-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për prodhimin e qymyrit të drurit (karbonizimin) dhe ndërtimin e kaminave të qymyrit .	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Shfrytëzim pyjesh”:	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen procese përgatitore për karbonizimin e drurit. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të analizojë fuqinë lëndore për rreth kaminës.– të përgatisë vatrën e kaminës.– të sigurojë ujin për shërbimet në kaminë.– të përzgjedhë dhe të përgatisë pajisjet e shërbimit gjatë punës.– të përzgjedhë materialet dhe veglat e punës.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit për ndërtimin dhe prodhimin e qymyrit të drurit. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësi kryen punime për vendosjen e kaminës. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të gërmojë vatrën e kaminës.– të ndërtojë depozitën e ujit.– të transportojë lëndën nga parcela deri tek kamina.– të përgatisë hunjtë për oxhakun dhe grykën e oxhakut.– të rradhitë lëndën drusore në vatër për procesin e karbonizimit.– të mbulojë kaminën me degë dhe baltë.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë prodhimit të qymyrit të drurit. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Vëzhgim me listë kontrolli.	

RM 3 Nxënësi kontrollon punimet gjatë dhe pas karbonizimit të drurit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zëvendësojë pjesët me difekte gjatë punës
- të kontrollojë kanalet e ajrimit dhe të kullimit të ujit.
- të kontrollojë plasaritjen e shtreses së baltës.
- të ndezë kaminin
- të ndjekë procesin e karbonizimit.
- të zbatojë me korrektësi rregullat e sigurimit teknik gjatë ndezjes dhe rruajtjen e mjedisit gjatë prodhimit të qymyrit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në sheshe depozitimi afer pyjeve ,atje ku mund te sigurohen mbetjet e drurit.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të prodhimit të qymyrit , ndertimit të kaminit ,përgatitjes së hunjve , oxhakut dhe grykës së ajrimit,kontrollin e kanleve te ajrimit dhe të kullimit të ujit.ndezjen e kaminës , ndjekjen e procesit të karbonizimit dhe nxjerrjen jashtë të qymyrit të drurit.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore për ndërtimin e kaminit.
- Nxënësit duhet të angazhohen në grumbullimin e materialit per djegje..
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe instrumenteve gjatë punës.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e prodhimit të qymyrit të drurit .

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajimet dhe materialet e mëposhtme:
- Vegla dore, lopata ,kazëm,sëpatë,motosharra,sqeparë,vare.kova uji,mjete transporti.
 - Lende ndezese, shufra hekuri etj.
 - Terren te përshtatshëm per ndertimin e kaminit.
 - Mjetet, instrumentet matëse e niveluese.
 - Komplet i veshjes së puntorit .
 - Materialet për ndertimin e kaminit si balte ,thupra etj.
 - Skela të gatshme
-

13. Moduli “Punimet në inventarizimin e pyjeve - 2”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 13

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PUNIME NË INVENTARIZIMIN E PYJEVE - 2	M-25-654-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer punimet në inventarizimin e pyjeve.	
Kohëzgjatja e modulit	30 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar modulet e kl.12 të profilit mësimor “Shfrytëzim pyjesh”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi zbaton metodat e matjes në trungjishtet e rregullta. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë metodën e matjes në trungjishtet e rregullta.– të llogaritë numrin e sipërfaqeve provë që do të merren në ekonominë pyjore.– të përcaktojë madhësinë e sipërfaqeve provë.– të përcaktojë vendin ku do të merren sipërfaqet provë.– të inventarizojë drurët brenda sipërfaqeve provë.– të masë diametrin e drurëve ne lartësi 1.30 cm nga toka.– të masë lartësinë e drurëve.– të përcaktojë moshën e drurëve.– të hedhë të dhënat e matjeve në fletën e inventarizimit.– të llogarisë dm, Hm dhe Mm të drurëve të sipërfaqes provë.– të plotësojë tabelat e fuqisë lëndore.– të llogarisë fuqinë lëndore të sipërfaqes provë.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbojtjes së mjedisit gjatë zbatimit të matjeve në trungjishte. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësi zbaton metodat e matjes në trungjishtet kopshtore. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë metodën e matjes në trungjishtet e kopshtore.– të llogaritë numrin e sipërfaqeve provë që do të merren në	

- ekonominë pyjore.
- të përcaktojë madhësinë e sipërfaqeve provë.
 - të përcaktojë vendin ku do të merren sipërfaqet provë.
 - të inventarizojë drurët me diametër 6 e lart brenda sipërfaqeve provë.
 - të zbatojë udhëzimin që drurëve 6-10 cm të mos u llogaritet fuqia lëndore.
 - të matë lartësinë e drurëve.
 - të matë diametrin e drurëve në lartësi 1.30 cm nga toka.
 - të përcaktojë moshën e drurëve.
 - të hedhë të dhënat e matjeve në fletën e inventarizimit.
 - të llogarisë dm, Hm dhe Mm të drurëve të sipërfaqes provë.
 - të llogaritë vëllimin e drurëve për cdo kategori diametrike.
 - të llogaritë vëllimin për Ha të trungjishteve kopshtore.
 - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë matjeve në trungjishte kopshtore.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi zbaton metodat e matjes në cungjishte.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë numrin e sipërfaqeve provë.
- të përcaktojë madhësinë e sipërfaqeve provë.
- të përcaktojë vendin ku do merren sipërfaqet provë.
- të presë brenda sipërfaqes provë të gjithë drurët me prejardhje farore.
- të presë drurët në gjatësi standart 1m.
- të stivosë drurët në stiva.
- të matë vëllimi në ms.
- të kthejë vëllimin në m³ duke e shumëzuar me koeficientin e stivimit.
- të plotësojë tabelën e fuqisë lëndore të cungjishteve për dru zjarri.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë matjeve në cungjishte.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në zonë pyjore
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete për të kryer inventarizime në pyjet fletorë dhe halorë
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në inventarizimin e pyjeve fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të

pavarur.

- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve të punës dhe instrumenteve matëse.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi
- i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në inventarizimin e pyjeve, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimin e këtyre proceseve, si dhe plotësimin e formularëve.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat dhe materialet e mëposhtme:
- Ekonomi pyjore për të kryer inventarizimin e pyjeve.
 - Komplete veglash dhe veshjesh për të punuar në mjediset pyjore.
 - Katalogë dhe manuale, plane inventarizimi.
-

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1.Moduli “Trajtimi i pyllit për qëllime të posaçme”

Drejtimi: Pyje
 Profili: Shfrytëzim pyjesh
 Niveli: IV i KSHK
 Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	TRAJTIMI I PYLLIT PËR QËLLIME TË POSAÇME	M-25-659-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të trajtuar pyllin për qëllime të posaçme.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer Për praninë	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësit trajtojnë pyllin për mbrojtjen e tokës nga gërryerja. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësit duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të përcaktojnë formën e qeverisjes të pyllit me funksion mbrojtës të tokës nga gërryerja. – të zbatojnë trajtimin kopshtorë në trungjishte. – të zbatojnë varjantin me breza të këmbyer në cungjishte. – të përcaktojnë gjatësinë e brezit. – të përcaktojnë drejtimin e brezit. – të vlerësojnë materjalin drusorë të prerë. – të pastrojnë pyllin nga mbeturinat. – të rregullojnë përzierjen e llojeve me mbjellje të llojeve fletorë. – të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik në punë dhe mbrojtjen e mjedisit. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësit trajtojnë zonat e gjelbërta. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësit duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të heqin drurët e pa dëshiruar në zonat e gjelbërta. – të krasitin degët e kurorave. – të mbjellin lloje dekorative në këto zona. 	

- të mbjellin shkurre dekorative.
- të krasitin kurorat e shkurreve duke i dhënë forma të ndryshme.
- të mbjellin lule që formojnë mozaik ngjyrash.
- të mirëmbajnë territoret që shërbejnë për defrime
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik në punë dhe mbrojtjen e mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësit trajtojnë pyjet parqe (pyje ekzistues natyrorë).

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të zbatojnë prerjet kopshtore për të mbajtur të përhershëmvegjetacionin në pyje.
- të zbatojnë prerjet sanitare në pyjet parqe.
- të pastrojnë pyllin nga ferrat dhe mbeturinat.
- të mbjellin lloje të ndryshëm pyjorë për të rregulluar përbërjen e pyllit.
- të mirëmbajnë livadhet me pastrime.
- të mbjellin barë në sipërfaqe boshe(livadhe).
- të mbjellin shkurre si mjet strehimi e ushqimi për faunën e pyllit.
- të theksojnë rregullat e sigurimit teknik në punë dhe mbrojtjen e mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikatat profesionale në pyjet me funksione të posaçme.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë demonstrime konkrete për të kryer trajtimet në pyjet për qëllime të posaçme.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në pyjet për qëllime të posaçme fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve të punës dhe instrumenteve matëse.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në trajtimin e pyjeve për qëllime të posaçme, të përdorimit të mjeteve të punës për realizimn e proceseve.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat dhe materialet e mëposhtme:
- Ekonomi pyjore per te kryer trajtimin e pyjeve.
 - Komplete veglash e veshjesh për të punuar në mjediset pyjore.
 - Katalogë dhe manuale,plane mbarështimi.
-

2. Moduli “Shfrytëzimi i pyjeve me makina të automatizuara”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHFRYTËZIMI I PYJEVE ME MAKINA TË AUTOMATIZUARA	M-25-840-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit që të shfrytëzojnë pyjet me metoda te reja dhe moderne dhe makina të automatizuara.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer Për praninë	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përcakton tipet e parcelave të shfrytëzimit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësit duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të zbatojnë planin e shfrytëzimit .– të përcaktojnë parcelat dhe nën/parcelat për shfrytëzim– të përcaktojnë llojet e transportit të materialit– të zgjedhin mjetet e punës gjatë shfrytëzimit .– të përcaktojnë pjerrësinë e parcelave.– të zgjedhë sheshin e përpunimit të materialit dhe vendosjes së makinës– të zgjedhë sheshin e depozitimit të materialit të asortuar të materialit .– të përcaktojnë llojin e makinave në varësi të terrenit .– të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë depozitimit të materialit.– të theksojnë rregullat e sigurimit teknik në punë dhe mbrojtjen e mjedisit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli.	
	<p>RM 2 Nxënësit vëzhgojnë punën në parcela të sheshta me makina Harvester head John Deere H 414. Kriteret e vlerësimit: Nxënësit duhet të jenë të aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojnë pozicionin e instalimit të makines.– të instalojnë makinën në parcelën që do shfrytëzohet .– të përgatisin vendin e punës.– të caktojnë vendin e mbetjeve .	

- të zgjedhe sheshin e depozitimit te materjaleve.
- të percaktoje proceset e punes qe do kryej makina.
- te caktohet permasat e asortimenteve.
- të ndaje ne asortimente.
- të heqe deget dhe kurroren.
- të heqe levoren ne druret halore.
- të transportoje mbetjet ne sheshet e mbetjeve .
- të transportoje asortimentet ne sheshet e depozitimit.
- të zbatoje rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes se mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësit vëzhgojnë punën e makinës AFM 60 COMBI HARVASTER HEAD ONO & K në parcela me pjerrësi.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jenë të aftë:

- të përcaktojnë pozicionin e instalimit të makinës.
- të instalojnë makinën në parcelën që do të shfrytëzohet
- të përgatisë vendin e punës për shfrytëzim
- të zgjedhë sheshin e depozitimit të materialit .
- të përcaktojnë proceset e punës që do kryejë makina
- të perzgjedhë asortimentet që do prodhohen .
- të realizojnë ndarjen në asortimente.
- të pastrojne degët dhe kurorën .
- të heqë levoren në rastet kur është e domosdoshme .
- të transportojnë në sheshet e depozitimit të mbetjeve .
- të transportojnë asortimentet në sheshet e depozitimit.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

Për realizimin e modulit është e domosdoshme të jenë:

- Të instaluar makina në zonat pyjore
- Instruktori i cili realizon këtë modul duhet të ketë njohuritë e domosdoshme për të dhënë këtë modul.
- Instruktori duhet të përdorë sa më shumë demonstrime konkrete gjatë punës në parcelë.
- Instruktori duhet të angazhojë sa më shumë nxënësit në këtë proces për të punuar në mënyre të pavarur. Por duke pasur parasysh që këto tipe makinash duan specialiste është e këshillueshme që nxënësit të vëzhgojnë proceset që kryen makina.
- Instruktori të mbikqyrë rregullat e sigurimit teknik gjatë punës në parcelat pyjore .
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet vënë theksi tek shpehitë praktike që nxënësi duhet të mësojë dhe përdorimin e mjeteve.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, makinerite dhe materialet e mëposhtme:

- Ekonomi pyjore për të kryer shfrytëzimet pyjore.
- Makina të automatizuara për shfrytëzimin e pyjeve.
- Komplete veglash dhe veshjesh për të punuar në mjediset pyjore.
- Plane mbashtrimi dhe shfrytëzimi pyjore .

3. Moduli “Inventarizimi dhe vjelja e gjahut”

Drejtimi: Pyje
Profili: Shfrytëzim pyjesh
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	INVENTARIZIMI DHE VJELJA E GJAHUT	M-25-658- IV i KSHK
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i njeht nxënësit me karakteristikat e gjahut në vëndin tonë dhe i aftëson ata që të bëjnë inventarizimin dhe vjeljen e gjahut.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, të drejtimit mësimor “Pyje”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen vrojtme në sipërfaqet pyjore. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të vëzhgojë terrenin .– të zgjedhë hartën orientuese– të përcaktojë rradhën e punës në rezervat.– të ndajë grupet e punës sipas detyrave .– të përcaktojë vëndodhjen e kafshëve dhe shpendëve.– të përgatisë mjetet e punës .– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vrojtmeve në sipërfaqet pyjore. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– Vëzhgim me listë kontrolli. <p>RM 2 Nxënësi inventarizon shpendët e kafshët në zonat pyjore. <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none">– të përcaktojë zonën e inventarizimit.– të zgjedhë hartën orientuese të zonës pyjore.– të zgjedhë sipërfaqet provë.– të specifikojë llojet nëpërmjet personave (teknikë dhe gjuetarë)– të verifikojë dokumentacionin për llojet.– të përpilojë tabelat e inventarizimit për sipërfaqe provë.– të llogarisë për gjithë zonën të gjithë sasinë e gjahut.– të përgatisë hartën me simbole për kafshët dhe shpendë e zonës.– të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe ato të mbrojtjes	

së mjedisit gjatë inventarizimit të shpendëve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi vjel kafshët dhe shpendët (gjahun).

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të pëcaktojë zonën e gjuetisë së kafshëve dhe të shpendëve.
- të zgjedhë mënyrat më të mira për gjuajtjen e kafshëve dhe shpendëve.
- të vendosë tabelat lajmëruese për zonën se ku do gjuhet për të lajmëruar popullsinë.
- të përgatisë kurthet e kapjes së gjahut duke zgjedhur llojet e tyre.
- të vendosë kurthet në vëndet e përcaktuara gjatë rikonzhionit të terrenit.
- të përgatisë armën për gjuajtje , duke e zgjedhur tipin dhe cilësinë e saj. (çifte)
- të përgatisë municionin duke zgjedhur fishekët në varësi të tipit të armës.
- të evidentojë kafshët dhe shpendët e gjuajtura nëpërmjet numërimit të tyre.
- të zbatojnë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë gjuajtjes me çifte.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në zona pyjore ose ne rezervate gjuetie.
- Instruktori i praktikës, duhet të përdorë, sa më shumë të jetë e mundur, demonstrime konkrete të proceseve të inventarizimit dhe të vjeljes së gjahut dhe hartimin e tabelave dhe të hartës së gjuetisë me simbolet përkatëse..
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve përgatitore ndarjen e zonave të inventarizimit ,zgedhen e siperfaqeve provësifikimin e lloeve ,verifikimin e gahur, grumbullimin e të dhënave në drejtorite e sherbimit pyor por edhe nga popullsia e zonës dhe nga gjuetarët të përdorë armën e gjahut,
- Nxënësit duhet të angazhohen në përgatitjen e tabelave të inventarizimit dhe përcaktimin e llojeve dominuese të zonës dhe të ndërtojë hartën me perfaqesuesit kryesore të kafshëve dhe shpendeve të zonës.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së mjeteve dhe paisjeve..
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike, të përdorimit të

mjeteve të punës për realizimin e inventarizimit të gjahut , të formave dhe mënyrave të gjuajtjes si dhe të përcaktoje llojet kafsheve dhe shpendet në përgatitjen e hartës me llojet përkatëse të zonës

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajimet dhe materialet e mëposhtme:

- Sipërfaqe pyjore ose grumbull pyjor.
- Mjete pune të ndryshme
- Komplete veshje të gjuetarit.
- Pankarta për njoftime të ndryshme .
- Arma të gjahut dhe fishekë të llojeve të ndryshme .
- Kurthe ose leqe si dhe materjale për përgatitjen e tyre
- Kanceleri për përgatitjen e hartës dhe mbajtjen e shënimeve
- Tabela të gatshme për të hedhur të dhënat e grumbulluara .
- Dokumente të D.SH. Pyjor mbi të dhënat e zonës. .
- Hartë dhe busull orjentuese në terren.
